STUDIU ISTORIC

bd. Gheorghe Magheru nr. 22

BENEFICIAR

Ordinul **A**rhitecților din **R**omânia - filiala Bucureşti

AUTOR

arh. Petru MORTU - specialist M.C.C.

ELABORATOR

S.C. 3 ad PUNCT S.R.L

str. Gârlei nr. 8, sector 1, Bucureşti, cod poştal 013723
tel: (004.021)233.36.88, e-mail treiadpunct@yahoo.com

STUDIUL ISTORIC

Stabilirea valorilor istorice, arhitecturale şi urbanistice ale imobilului din B-dul Magheru nr. 22. Casa de Credit a Magistraților

CUPRINS:

Piese scrise:

1. Obiectul studiului ..... p. 3
2. Notă metodică ..... p. 3
3. Regimul juridic de protecție ..... p. 4
4. Evoluția contextului urban ..... p. 5
   - 4.1. Sfârşitul secolului al XIX-lea ..... p. 5
   - 4.2. Secolul al XX-lea ..... p. 6
5. Analiza fondului construit ..... p. 8
   - 5.1. Sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul celui următor ..... p. 8
   - 5.2. Perioada interbelică ..... p. 9
   - 5.3. Perioada postbelică ..... p. 11
6. Evoluția imobilului din b-dul Magheru nr. 22. Casa de Credit a Magistraților ..... p. 12
   - 6.1. Analiză arhitecturală ..... p. 13
   - 6.2. Modificări ale proiectului şi degradări ..... p. 15
7. Concluzii ..... p. 16
8. Recomandări ..... p. 16
   - 8.1. Recomandări privind clasarea imobilului din b-dul Magheru nr. 22 ..... p. 17

Anexe:

Anexa I Regulamentul P.U.Z. Zone construite protejate. Zona protejată nr. 04a.

Anexa II Regimul juridic de protecție.

Anexa III Alinierea şi nivelmentul B-dul Colței cu stradele şi piețele adiacente. Aprobat de consiliul Municipal în şedința din 29 noiembrie 1911. A.N. – D.M.B., fond P.M.B. – Serviciul Alinieri, Plan 549 şi
A.N. – D.M.B., fond P.M.B. – Serviciul Alinieri, Plan 632, fila 2-3.

Anexa IV Construcții realizate în perioada interbelică pe bulevardele Nicolae Bălcescu şi Gheorghe Magheru. După Machedon, Luminița, Scoffham, Ernie, *Romanian*

Modernism. The Architecture of Bucharest, 1920 - 1940, Massachuusetts, The Mit Press, 1999, p. 90.

Anexa V Autorizaţia de construire eliberată de Primărie pentru Casa de Credit a Magistraţilor în 17 august 1935. Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti - Direcţia Tehnică (A.P.M.B. – D.T.), fond sector 1 (Galben), dosar 625/1935, f. 15.

Anexa VI Planul de situaţie al Casei de Credit a Magistraţilor. Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti - Direcţia Tehnică (A.P.M.B. – D.T.), fond sector 1 (Galben), dosar 625/1935, f. 2, verso.

Anexa VII Planul parterului Casei de Credit a Magistraţilor. Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti - Direcţia Tehnică (A.P.M.B. – D.T.), fond sector 1 (Galben), dosar 625/1935, f. 8 şi planul publicat de Duiliu Marcu în cartea sa *Arhitectura 1930-1960,* Bucureşti, Editura Tehnică,1960, p. 379.

Anexa VIII Perspectiva Casei de Credit a Magistraţilor şi faţada vest. Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti - Direcţia Tehnică (A.P.M.B. – D.T.), fond sector 1 (Galben), dosar 625/1935, f. 13.

Anexa IX Fotografii de epocă. Casa de Credit a Magistraţilor. (Duiliu Marcu, *Arhitectura 1930-1960,* Bucureşti, Editura Tehnică,1960, p. 377, 381).

Anexa X Fotografii ale Casei de Credit a Magistraţilor realizate în 2010.

Anexa XI Fişa analitică de evaluare a monumentului istoric (anexa nr. 3 la O.M.C.C. nr. 2682/13.06.2003). Imobil b-dul Magheru nr. 22. Casa de Credit a Magistraţilor, sector 1, Bucureşti.

1. Obiectivul studiului

Scopul cercetării este de a fundamenta din punct de vedere istoric, arhitectural, urbanistic şi memorial valorile imobilului din b-dul Magheru nr. 22 în vederea clasării în Lista Monumentelor Istorice (L.M.I.). Inițiativa studiului aparține Filialei Teritorială Bucureşti a Ordinului Arhitecților din România.

2. Notă metodică

Pentru stabilirea valorilor imobilului au fost folosite informații conținute de ghiduri ale oraşului, planuri istorice, documente de arhivă, publicații şi studii de specialitate care fac referire la obiectul şi zona analizată.

- Pentru secolul al XIX-lea cercetarea cartografică a avut ca suport planul redactat de maiorul austriac Rudolf Arthur Borroczyn la mijlocul secolului, planul realizat de maiorul Papposoglu în 1871 şi cel întocmit de Institutul Geografic al Armatei pentru Primăria Municipiului Bucureşti între anii 1895 şi 1899. Pentru secolul al XX-lea au fost studiate: planul redactat în 1911, ghidurile oraşului din 1921, 1934, 1938, 1962.
- Acte şi documente oficiale au fost extrase din Arhivele Primăriei (Arhivele Naționale – Direcția Municipiului Bucureşti, Serviciul Alinieri şi Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti – Direcția Tehnică, fondul sectorului 1) acestea constituind surse sigure care au stat la baza studiului. Din fondurile arhivelor au consultate documente care privesc trasarea bulevardelor Bălcescu şi Magheru, operațiune desfăşurată în mai multe etape (1890, 1901, 1906, 1911...) şi actele depuse pentru eliberarea autorizației de construire a imobilului din b-dul Magheru nr. 22.
- Bibliografia parcursă a urmărit stabilirea datelor considerate relevante pentru bulevard, zona adiacentă, imobil şi personalitatea lui Duiliu Marcu. Pentru secolul al XIX-lea informații bogate legate de ulița Colței sunt aduse de Emanoil Hagi – Moscu[1]. Informații prețioase legate de urbanizarea zonei, de regulamentele de construire aplicate au fost extrase din teza de doctorat a d-lui Nicolae Lascu[2]. Studiul arhitecturii perioadei

[1] Emanoil Hagi – Moscu, *Bucureşti. Amintirile unui oraş. Ziduri vechi. Ființe dispărute,* Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1995.

[2] Nicolae Lascu, *Legislație şi dezvoltare urbană. Bucureşti 1931 – 1952,* teză de doctorat, conducător ştiințific Alexandru Sandu, Bucureşti, I.A.I.M., 1997 (mms.).

interbelice s-a axat pe publicaţii bine documentate dintre care putem menţiona cartea d-nei Luminiţa Machedon scoasă împreună cu Ernie Scoffham[3], publicaţiile scoase cu ocazia unor expoziţii ce au avut în prim plan personalităţi ale perioadei[4] şi ghiduri ale oraşului[5] care prezintă informaţii generale legate de această arteră.

Personalitatea arhitectului Duiliu Marcu şi caracteristicile operei sale au putut fi conturată în urma referinţelor scrise de contemporani[6], dar mai ales din cartea *Arhitectura 1930-1960,* unde sunt publicate proiecte ale arhitectului realizate în acest interval cu prezentarea condiţiilor generale şi ale detaliilor tehnice[7].

3. Statutul juridic de protecţie [anexa I şi II]

- Imobilul face parte din Zona Protejată nr. 04a care este cuprinsă între: Piaţa Romană şi Piaţa Universităţii şi include str. Stanislas Cihoski, str. Mendeleev, str. Nicolae Milescu, str. Traian Vuia, str. Nicolae Filipescu, str. Biserica Enei, str. Edgar Quinet în conformitate cu P.U.Z. – Zone Construite Protejate (Z.C.P) Municipiul Bucureşti (H.C.G.M.B. nr.279/2000). Partea scrisă a regulamentului şi planşa desenată sunt prezentate în **anexa I** a studiului.
- Totodată terenul studiat se află în raza de protecţie[8] a unor imobile înscrise în L.M.I.:
  - nr. ctr.: 1235, cod L.M.I. 2004: B-II-m-B-18953, denumire: casa Tache Ionescu; adresă: Str. Tache Ionescu 25 sector 2; datare: sf. sec. XIX;
  - nr. ctr.: 1295, cod L.M.I. 2004: B-II-m-B-19008, denumire: Imobil locuinţe; adresă: Piaţa Lahovary Alexandru 5A sector 1; datare: 1935;

---

[3] Luminiţa Machedon, Ernie Scoffham, *Romanian Modernism. The Architecture of Bucharest, 1920 - 1940,* Massachuusetts, The Mit Press, 1999

[4] ***, *Horia Creangă. Catalogul expoziţiei organizat la împlinirea a 100 de ani de la naştere*, Bucureşti, U.A.R., 1992, ***, *Bucureşti anii 1920 – 1940 între avangardă şi modernism*, Bucureşti, Editura Simetria, 1994, ***,*Centenar Marcel Iancu. 1895 – 1995,* Bucureşti, Simetria, f.a.

[5] Grigore, Ionescu, *Bucureşti, Ghid istoric şi artistic,* Bucureşti, Fundaţia pentru literatură şi artă regele Carol II, 1938 şi Mariana Celac, Octavian Carabela, Marius, Marcu-Lapadat, *Bucureşti. Arhitectură şi modernitate. Un ghid adnotat,* Bucureşti, Simetria, 2005;

[6] Ion Mircea Enescu, *Arhitect sub comunism,* Bucureşti, Paideia, 2007 sau Grigore Ionescu, *Şaptezeci şi cinci de ani de la înfiinţarea învăţământului de arhitectură din România*, „Arhitectura", nr. 5/1972.

[7] Duiliu, Marcu, *Arhitectura 1930-1960,* Bucureşti, Editura Tehnică,1960.

[8] Definită de art. 59 din Legea 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice *„Până la instituirea zonei de protecţie a fiecărui monument istoric potrivit art. 8 se consideră zonă de protecţie suprafaţa delimitată cu o rază de 100 m în localităţi urbane...".*

- nr. ctr.: 1397, cod L.M.I. 2004: B-II-m-B-19115, denumire: Hotel Ambasador; adresă: Bd. Magheru Gheorghe g-ral 10 sector 1; datare: 1936-1937;
- nr. ctr.: 1398, cod L.M.I. 2004: B-II-m-B-19116, denumire: Blocul ARO - Patria; adresă: Bd. Magheru Gheorghe g-ral 12-14 sector 1; datare: 1931-1933;
- nr. ctr.: 1485, cod L.M.I. 2004: B-II-m-B-19188, denumire: Casă; adresă: Str. Michelet Jules 24 sector 1; sf. sec. XIX – prima jum. sec. XX;
- nr. ctr.: 2160, cod L.M.I. 2004: B-II-m-B-19834, denumire: Casa D.A. Sturza; adresă: Str. Verona Arthur pictor 13 sector 1; sf. sec. XIX;
- nr. ctr.: 2161, cod L.M.I. 2004: B-II-m-B-19835, denumire: Casa arh. Ion Mincu; adresă: Str. Verona Arthur pictor 19 sector 1; sf. sec. XIX – prima jum. sec. XX;

4. Evoluția contextului urban

4.1. Secolul al XIX-lea

Din punct de vedere administrativ zona se afla în ocolul III, boiaua de Galben, mahalaua Pitar Moşu[9]. Apartenența la al treilea ocol unde regulile de construire impuse de autorități erau aproape lipsite de constrângeri sugerează odată în plus configurația unui țesut rarefiat cu întinse proprietăți agricole.

Studiul planului Borroczyn (1844-1846) arată în perimetrul cercetat mari proprietăți agricole, iar spre stradă câteva case de dimensiuni modeste. Dintre proprietățile mai mari putem menționa pe cea a *„Poştei Româneşti"* cu un grajd lung, ocol pentru cai şi o grădină largă limitată spre est de strada Pitar Moş. Un nucleu mai consistent al zonei era cel organizat în jurul bisericii Pitar Moş, ridicată în ultimii ani ai secolului al XVIII-lea de mahalagii zonei la inițiativa preotului Ivaşcu – de fapt acesta este şi primul nume al bisericii. Planul arată un țesut urban slab conturat în care străzile Pitar Moş, Dreaptă (str. Jules Michlet), Clementei (str. C.A. Rosetti) şi Poşta Veche (str. Nicolae Golescu) au trasee neregulate, conturând o imagine mai degrabă rurală.

Între 1852 şi 1871 apare strada Mercur (str. D.A. Sturza, Pictor Arthur Verona) care unea strada Poşta Veche (str. Nicolae Golescu) de Pitar Moş. În partea de sud

[9] Primele informații despre o biserică de lemn construită acolo apar la sfârşitul secolului al XVIII-lea fapt ce susține ideea configurării târzii a zonei.

spre strada Pitar Moş, planul maiorului Pappasoglu din 1871 figurează o construcţie mare numită „Schitul Călugeriţi Catolice".

După 1880 începe un proces de urbanizare accelerată, influenţat de modele occidentale la care societatea Bucureştiului se raportează. Sunt gândite mari operaţiuni de sistematizare urbană care au ca scop ordonarea traseelor vechilor străzi, amenajarea cheiurilor Dâmboviţei, regularizată de puţină vreme şi trasarea unor bulevarde noi. După definitivarea axei est-vest şi a bulevardului Neatârnării, autorităţile propun realizarea unui nou ax care să taie oraşul de la nord-sud. Intenţia este figurată la nivel de propunere pe planul întocmit la 1893 de G.A. Orăscu, iar în reprezentarea grafică realizată de Institutul Geografic al Armatei între 1895-1899 segmentul cuprins între actuala Piaţă Victorie şi Romană era definitivat.

4.2. Secolul al XX-lea

Bulevardul cuprins între Piaţa Sfântul Gheorghe şi Piaţa Romană a ajuns la un traseu similar cu cel pe care îl putem vedea astăzi în urma unor multiple operaţiuni de sistematizare care au debutat în ultimul deceniu al secolului al XIX. Atunci au fost aprobate de Consiliul Comunei doua planuri de *Aliniere şi Nivelment*[10] pentru segmentul cuprins între strada Lipscani şi ulița Clemenței. În 1901 autorităţile definesc traseul segmentului cuprins între strada Lipscani şi ulița Clemenței stabilind o lățime constantă a bulevardului de 30m[11]. Cinci ani mai târziu este votată o „Noua variantă. Formând o linie dreaptă între centrul statuei lui I.C. Brătianu şi centrul rotondei dela Str. Romană"[12]. Această nouă impunere preia lățimea de 30m a bulevardului pe tot traseul, iar în 1911 datorită intenţiilor autorităţilor de a da o importanţă mai mare acestei cai de circulaţie prin amplasarea unor clădiri de utilitate publică (Palatul Comunal, sediul Ministerului de Interne, Palatul Senatului) se votează un nou plan de aliniere. Zona supusă transformării este cuprinsă între Piaţa Sf. Gheorghe şi Piaţa Romană autorităţile încercând lărgirea străzilor adiacente, deschiderea unora noi modificări parţiale ale aliniamentului şi mărirea pieţelor Sf. Gheorghe şi Brătianu. În timp, asupra bulevardului au mai avut loc modificări de aliniament, dar acestea au rezolvat situaţii

[10] A.N. – D.M.B., P.M.B., Fond Alinieri, Planul 95 şi 100.

[11] *Ibidem,* Planul 632, fila 2-3.

[12] *Ibidem,* fila 1.

locale, în general cereri ale unor proprietari care aveau terenuri la intersecţia a două străzi[13].

Din punct de vedere al regulilor urbanistice pe segmentul cuprins între strada C.A. Rosetti şi Piaţa Romană au fost adoptate în 1907 prevederile aplicabile în zona centrală a bulevardului est – vest. Acestea erau indicate în *Regulamentul pentru cheuri şi bulevarde* din 1897 „clădiri aşezate pe aliniere, pe toată întinderea proprietăţii, cu înălţimi cuprinse între 11 şi 17m cu o medie de 14m"[14]. Cinci ani mai târziu pentru întreg bulevardul (Piaţa Romană până la strada Lipscani) se stabileşte o înălţime uniformă de 17m.

Planul din 1911 surprinde începutul sistematizării bulevardului iniţiate în 1901: zona unde se fac primele exproprieri este cea din jurul intersecţiei străzilor Colţea şi Rosetti. Distanţa dintre aliniamente era cea aprobată în 1901, cu trotuare largi şi mici spaţii verzi dispuse pe axul central. Pe lângă această intervenţie în zonă mai apar şi altele modificări de importanţă redusă care rezolvă probleme locale. În partea de est, strada Mercur ce se termina la intersecţia cu Pitar Moş, se uneşte cu strada Memoriei dezvoltându-se astfel o legătură cu Parcul Icoanei. Spre vest strada Franklin se va prelungi până la intersecţia cu Eldorado[15] (str. Şaguna, A. Simu) şi viitorul bulevard Magheru.

Un act normativ care a determinat modificări majore ale configuraţiei zonei este *Regulamentul de construcţii* adoptat în 1928. O prevedere care va determina schimbări majore ale configuraţiei spaţiului urban era cea care permitea posibilitatea construirii peste limita cornişei principale. Gabaritul retragerii este stabilit în interiorul unui arc de cerc cu rază de 10m pentru clădiri cu înălţimii 8-15m, iar pentru construcţii de 15 şi 18m cercul avea raza de 6m. Centrul cercului era poziţionat pe orizontala cornişei[16]. Această înălţime a gabaritului putea fi depăşită cu maxim 3,5m prin lucarne, balustrade, atice sau prin aprobări speciale. În cazul imobilelor de colţ proprietarii erau obligaţi să teşească colţul parcelei sau dacă unghiul dintre străzi era mai mare de 100^0 racordul putea fi făcut printr-un arc de cerc.

---

[13] Ibidem, Plan 638, sau Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti - Direcţia Tehnică, fond sector 1 (Galben), dosar 625/1935, f. 19.

[14] Nicolae Lascu, *op. cit.,* p. 106 (mms.).

[15] Nume dat de grădina de vară din spatele muzeului Simu. Emanoil Hagi – Moscu, *op. cit.,*, p. 156.

[16] Nicolae Lascu, *op. cit,* p. 134.

Pentru situaţii speciale, acelaşi regulament, propune înfiinţarea unei comisii *„Comisiunea specială pentru aplicarea regulamentului de construcţiuni şi alinieri"* care propunea soluţii cu caracter local aşa cum s-a întâmplat în câteva cazuri pe bulevardele Bălcescu şi Magheru.

Regulamentul din 1939 aduce modificări ale regimului de înălţime şi ale procentului de ocupare al terenului (P.O.T.). În cea ce priveşte înălţimea maximă admisă în oraş aceasta creşte cu 6m comparativ cu cea instituită în regulamentul anterior (1928), dar mai important este că aceasta este stabilită în relaţie cu zona şi clasa în care se află strada fiind totodată invers proporţională cu P.O.T.

După război, prevederi ale ultimului regulament au fost preluate astfel încât până în 1953, data la care este aprobat *Planul general de reconstrucţie socialistă a oraşului Bucureşti*, vechile reguli sunt aplicate. Chiar şi după aceasta, multe dintre construcţiile care au completat fronturile s-au raportat la volumele şi formele generale specifice perioadei interbelice, chiar dacă la nivel de limbaj arhitectural forme ale realismului – socialist sunt vizibile.

5. Analiza fondului construit

5.1. Sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul celui următor

Analiza fondului construit realizată pe planul realizat de Institutul Geografic al Armatei între 1895 şi 1899 şi cel din 1911, arată în general locuinţe modeste în care se detaşează casele unor personalităţi ale epocii printre care le putem menţiona cea a lui Alexandru Marghiloman[17], Dimitrie Sturza, Titu Maiorescu[18], Nicu Cerkez, Maimarolu sau Anastase Simu[19]. În afară de locuinţe, pe plan, mai apar marcate şi alte funcţiuni. Muzeul particular Simu cu deschidere spre bulevardul proiectat, „Legaţiunea Engleză"

[17] A fost demolată în 1929 locul ei fiind luat de clădirea Societăţii Asigurarea Românească proiectată după planurile echipei coordonate de Horia Creangă.

[18] Casa se afla la intersecţia străzilor Mercur şi Nicolae Golescu, mărginită pe celelalte două laturi de proprietăţile Zisu.

[19] Anastase Simu (1854 - 1935) colecţionar de artă de la începutul secolului al XX-lea. Acesta începe construirea muzeului în 1907 acţiune ce va fi finalizată trei ani mai târziu. Clădirea reproducea imaginea unui templu realizat. La începutul anilor '70, autorităţile decid demolarea muzeului pentru a face loc unui ansamblu de locuinţe cu puncte comerciale la parter. (vezi revista „Arhitectura" nr. 4/1962, p. 46 şi.) Marin Mihalache, *Muzeele din Bucureşti*, Bucureşti, Meridiane, 1960,p.p. 129-131.

pe strada Jules Michelet sau şcoala particulară catolică „Sfânta Maria"[20] ce se învecina spre vest cu locuința lui Alexandru Marghiloman.

Arhitectura sfârşitului de secol al XIX-lea, încă prezentă în câteva cazuri de-a lungul bulevardelor Bălcescu şi Magheru, arată în principal forme ale academismului de şcoală franceză. În această categorie intră casele care până nu demult au adăpostit sediul Partidului Național Liberal (b-dul Bălcescu nr. 19)[21] şi cea a lui Dimitrie Sturza (strada Arthur Verona nr. 13) acum sediul al librăriei „Cărtureşti" ajunsă vizibilă din bulevard în urma sistematizării zonei demarată la începutul secolului al XIX-lea.

5.2. Perioada interbelică

Perioada dintre cele două războaie este determinantă pentru constituirea celor două bulevarde care leagă Piața 21 decembrie 1989 de Romană. În tot acest interval activitatea constructivă a fost încurajată de regulamente locale de urbanism permisive, cumulate cu măsuri legislative care ofereau facilități fiscale întreprinzătorilor. Una dintre aceste legi, *Legea pentru încurajarea constrcțiunilor de clădiri,* a fost cea inițiată la începutul deceniul trei de omul politic liberal Grigore Trancu Iaşi. Printre altele, aceasta scutea pe cei care investeau în sectorul imobiliar de impozite directe pe o perioadă de 10 ani[22]. Acelaşi inițiator va propune spre avizare, în 1927, o nouă lege ce susținea aceiaşi direcție; a construirii de locuințe.

Numărul mare de oameni veniți din mediul rural atraşi de oportunitățile oferite de capitală, dezvoltarea unor societăți în cătare de sedii care să le reprezinte puterea financiară sau spații pentru folosul propriilor angajații au determinat accelerarea investițiilor în acest sector. Zone ale oraşului recent sistematizate cu terenuri neconstruite au oferit condiții optime pentru cei interesați.

---

[20] În 3 august 1947 şcoala este desființată, iar în imobil va funcționa pentru o perioadă scurtă de timp Şcoala Tehnică Sanitară. Aceasta va lăsa locul Institutului Pedagogic Româno – Sovietic pentru ca în final aici să îşi aibă sediul Facultatea de Limbi Străine a Universității din Bucureşti şi Biblioteca Ministerului Sănătății. Gheorghe Parusi, *Cronologia Bucureştilor. 20 septembrie 1459 – 1989. Zilele, faptele, oamenii Capitalei de-a lugul a 530 de ani,* Bucureşti, Compania, 2007, p. 706.

[21] Proprietate a Ministerului de Interne, clădirea a fost construită pentru jandarmi călări, unitate devenită mai târziu escortă regală. Ulterior a fost sediul Marelui Stat Major al Armatei şi al Şcolii Superioare de Război şi Muzeu Militar Central (din mai 1957 până în aceiaşi lună a anului 1959). Emanoil Hagi – Moscu, *op. cit.*, p. 155.

[22] Nicolae Lacu, *op. cit.,* p. 118.

Perioada de construcţie relativ scurtă de timp în care s-au definit principalele caracteristici arhitecturale ale bulevardului [anexa IV], ce se suprapune în linii mari peste cea de maximă efervescenţă a curentului modernist şi cea a *Regulamentului de construcţii* din 1928 fapt ce a condus la realizarea uneia dintre cele mai coerente structuri urbane ale Bucureştiului. Multe dintre clădirile ridicate în această perioadă sunt imobile de birouri sau de raport cu spaţii comerciale la parter, două hoteluri (b-dul Magheru nr. 5 *Hotel Lido* şi b-dul Magheru nr. 10 *Hotel Ambasador*), o biserică, dar şi un garaj încă funcţional (b-dul Magheru nr. 6-8 – *Garajul Ciclop*).

Chiar dacă analiza individuală a fiecărei clădiri exprimă personalitatea şi ideile proiectanţilor (arhitecţi şi ingineri), mulţi dintre ei personalităţi de referinţă ai perioadei interbelice, într-o privire de ansamblu rezultă o unitate arhitecturală susţinută de principii enunţate de iniţiatori ai Mişcării Moderne[23]: forme geometrice clare, volume articulate lipsite de ornamente inutile, orizontale puternice definite de ferestre în bandă, acoperirea în terasă[24]. „Marile bulevarde trebuie să fie ele însele monumente de simplitate unitară. Circulaţia vehiculelor se va înscrie în marea linie orizontală a clădirilor. Monotonia se va înlătura prin acuzări de blocuri verticale, retrase totuşi din planul principal, pentru a nu rupe linia marilor orizontale. Monotonia se şterge prin proporţionalitatea volumelor şi prin însuşi dinamismul arterei de circulaţie. [25]

Clădirea care a dat semnalului unei noi arhitecturi pe bulevard este cea a Asigurării Româneşti (ARO), proiectată de colectivul condus de Horia Creangă. Mult blamată de conservatori ai epocii, aceasta devine în scurt timp un reper pentru tinerele generaţii de arhitecţi care vor continua şi dezvolta ideile Mişcării Moderniste. Dintre arhitecţii care au contribuit la definirea unităţii bulevardului în această perioadă îi putem menţiona pe: State Baloşin, George Matei Cantacuzino, Horia Creangă, Arghir Culina, Rudolf Frankel, Leon Garcea, Ion Giurgea, Marcel Locar, Tiberiu Niga, Duiliu Marcu, Jean Văleanu.

---

[23] Luminiţa Machedon, Ernie Scoffham, *Romanian Modernism. The Architecture of Bucharest, 1920 - 1940*, Massachuusetts, The Mit Press, 1999, p. 166.

[24] Chiar dacă proiectate aşa multe dintre ele au acum şarpante cu pante mici care ajută evacuarea rapidă a apelor pluviale şi înlătură deficienţe frecvente de execuţie.

[25] Horia Creangă, *Răspunsul domnului arhitect Horia Creangă*, în „Arta şi Omul", III, 1935, pp. 333-337. Textul a fost republicat integral în „Horia Creangă. Catalogul expoziţiei organizat la împlinirea a 100 de ani de la naştere" p.198.

5.3. Perioada postbelică

După război prevederi ale *Regulamentului de construcţii şi alinieri* din 1939 au continuat să fie aplicate de-a lungul bulevardului, completându-se fronturi încă neconstruite (b-dul Bălcescu nr. 27 – 33, 36, b-dul Magheru nr. 18, 22[26]) sau sistematizându-se zone după noi reguli (b-dul Magheru nr. 7, 9[27], 32-36, Piaţa Romană nr. 9).

Arhitectura anilor '50 este reprezentată de blocul vecin, cu adresă poştală pe b-dul Magheru nr. 20 unde la parter îşi are sediul Teatrul Nottara. Volumul general urmăreşte prevederi ale regulamentului din 1939[28]. Compoziţia faţadei, de inspiraţie sovietică, apelează la elemente de limbaj din repertorul clasic: definirea clară a două registre, pilaştrii colosali angajaţi terminaţi cu capiteluri ce le interpretează pe cele corintice, arce în plic cintru (golurile de la nivelul parterului), baluştrii balcoanelor sau denticuli ai cornişei. Frontul este completat spre strada Artur Verona cu un volumul blocului „ITB" proiectat de C. Crişan (b-dul Magheru nr. 18) într-o arhitectură în care sunt vizibile forme realist – socialiste.

La începutul deceniului şapte al secolului al XX-lea frontul vestic al bulevardului cuprins între străzile Artur Verona şi George Enescu este sistematizat. E construit un ansamblu urban definit două volume paralelipipedice retrase mult faţă de veche aliniere, spaţiul liber fiind destinat parcărilor şi unor spaţii verzi. Blocurile cunoscute de bucureştenii anilor '80 cu numele de „ONT" şi „Eva" după unităţile comerciale ce îşi aveau sediul acolo au fost finalizate la sfârşitul anului 1961[29]. Arhitectura propusă este una tipică perioadei cu forme străine de cele definite deceniile anterioare.

Modificări ale fondului existent au mai fost făcute după 1977. Cutremurul din 4 martie a dus la prăbuşirea unor imobile de-a lungul bulevardului, această arteră fiind una dintre cele mai afectate. Atunci au căzut blocul „Dunărea", „Scala", „Casata" „Wilson – Creditul Rural", cel realizat în 1935 de Marcel Locar din Piaţa Romană (b-dul

---

[26] Magazinul „Unic" proiectat de arhitectul Virgil Niţulescu împreună cu A.I. Iosif, primul dintre ei fiind şi autorul blocului din b-dul Bălcescu nr. 36. O interesantă prezentare a arhitectului Virgil Niţulescu este făcută de Ion Mircea Enescu în cartea sa *Arhitect sub comunism*. Ion Mircea Enescu, *Arhitect sub comunism,* Bucureşti, Paideia, 2007, pp. 318-341.

[27] Blocurile „Eva", „ONT" şi „Coloanele" ultimul ansamblu realizat între 1955 şi 1959 de o echipă coordonată de Sofia Ungureanu.

[28] Regim de înălţime, sublinierea cornişei principale, retrageri ale ultimelor niveluri.

[29] Gheorghe Parusi, *op. cit.*,, p. 706.

Magheru nr. 43). În scurt timp acestea au fost înlocuite de alte construcţii care se înscriu în liniile arhitecturii epocii, fără însă a deveni repere pentru locuitori.

6. Evoluţia imobilului din b-dul Magheru nr. 22. Casa de Credit a Magistraţilor

Planuri istorice din secolul al XIX-lea arată un teren aflat la intersecţia a două străzi: str. Dreaptă (Jules Michelet) şi o stradă de importanţă secundară care ajungea la staţia de „Poştă Românească". Terenul de formă dreptunghiulară era împărţit în două. Zona destinată activităţilor gospodăreşti orientată spre str. Jules Michlet ce ocupa cam 1/3 din întreaga proprietate şi zona grădinii plantată cu pomi fructiferi. Pe teren apare desenată şi o construcţie modestă de formă pătrată (10x10m), construită pe aliniamentul străzii principale.

Planul de aliniere aprobat în 1901[30] [anexa III] aduce informaţii suplimentare asupra proprietarilor terenului studiat. La sfârşitul secolului al XIX-lea exista un teren de formă dreptunghiulară, proprietatea unui lui A Boemehes. Acesta hotărăşte să vândă o parte a terenului (spre est) lui G.N. Duca, restul rămânând în posesia sa[31]. Nu după mult timp Boemehes îi vinde terenul lui M. Rabinovici pentru ca în 1908 acesta să fie expropriat şi imobilul să fie trecut în patrimoniul comunei – situaţie ce apare marcată şi pe planul oraşului Bucureşti din 1911.

Documente de arhivă păstrate în Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti[32] oferă indicii în legătură cu regimul juridic al terenului. Terenul aparţinuse, până nu demult, Primăriei care îl cedează Casei Magistraţilor. Unul dintre funcţionari notează în august 1935, că în registre, terenul este în proprietatea comunei, dar că nu se cunosc alte detalii[33], cerând informaţii suplimentare serviciului Contencios. Referatul întocmit specifică schimbul de proprietari precum şi detalii legate de alinierile decretate, discutate în relaţie cu soluţia propusă de Duiliu Marcu.

Într-o primă fază Duiliu Marcu aşa cum declară în cartea sa *Arhitectura 1930 – 1960*, fiind şi arhitect al Institutului care era proprietar al terenului din b-dul Magheru nr. 24 studiază un plan de ansamblu al celor două clădiri pe care urma să le propună.

---

[30] Pe plan apar înscrisuri făcute ulterior de funcţionari ai primăriei în care sunt prezente informaţii legate de evoluţia tranzacţiilor imobiliare

[31] Planul 1/1000 realizat de institutul Geografic al Armatei între anii 1895 – 1899 prezintă această situaţie.

[32] Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti - Direcţia Tehnică, fond sector 1 (Galben), dosar 625/1935.

[33] *Ibidem*, f. 16 verso.

Acestea susţineau frontul de est al unei piețe rectangulare „...care urmau să aibă aceleaşi proporţii, aceiaşi înălțime şi aceiaşi arhitectură"[34]. Din motive necunoscute ce-a de-a doua construcție nu a mai fost realizată.

Informații legate de proiect sunt vizibile în schița planului de situație[35], parte a referatului autorităților la cererea de autorizare a construirii, unde sunt trasate formele generale ale construcției propuse, distanțe între aliniamentele străzilor vecine şi dimensiuni ale loturilor. Pe b-dul Take Ionescu (b-dul Magheru) prospectul stabilit era de 36m, iar spre str. Jules Michelet de 10m.

Parcela de colț are formă trapezoidală. Latura spre bulevard este de 36m, spre str. Jules Michelet 14,15, iar spre sud (str. Artur Verona) de 10,35m. Interesant este că aliniamentul decretat, ce trebuie să urmărească teşitura impusă de Regulamentul de construcții din 1928[36] nu este urmat, sugerându-se un volum rectangular. Cum soluția schimba alinierea impusă, propunerea este supusă avizului *Comisiei speciale de aplicarea regulamentului de construcții*, organism ce decidea în cazul în care apăreau modificări cu caracter local. Consiliul General, la propunerea Comisiei, emite în acest sens o normă cu caracter general ce prevedea urmărirea aliniamentului la nivelul parterului – la etaj clădirea putând să continue fără teşitură[37].

6.1. Analiză arhitecturală

Analiza volumului general, aşa cum este perceput din spațiul public, arată reguli de compoziție specifice perioadei moderniste, trecute prin filtrul unei arhitecturi particulare practicată de arhitectul Duiliu Marcu. Compoziții ale fațadelor elaborate, cu linii ferme compuse riguros ce accentuează formele structurii combinând într-un mod fericit verticalele şi orizontalele. Numeroase alte construcții proiectate de arhitect în anii care au urmat, unele reprezentative la nivel de oraş şi mă refer aici la actualul sediu al Guvernului, Academia Militară, Palatul CFR, sediul „Administrației Autonome a Monopolurilor de Stat" din Calea Victoriei, au urmărit aceste principii constituind atribute ale stilului „Carol II", numit aşa în presa oficială de arhitectul I.D. Enescu Decan al Colegiului Arhitecților[38]. Tratarea diferită a fațadelor cu verticale şi orizontale devine o constantă în arhitectura practicată pe care profesorul Duiliu Marcu o cere şi studenților săi[39].

---

[34] Duiliu Marcu, *op. cit.*, p. 377.

[35] *Ibidem*, f. 2 verso [anexa VI]

[36] Nicolae Lascu, *op. cit.*, p. 140.

[37] A. P. M. B. – D. T., fond sector 1, dosar 625/1935, *Ibidem*, f. 19.

[38] Ion Mircea Enescu, *Arhitect sub comunism*, Bucureşti, Paideia, 2007, p. 177.

[39] *Ibidem* şi Duiliu Marcu, *Arhitectura 1930-1960*, Bucureşti, Editura Tehnică,1960, p. 20.

Cele două fațade principale sunt tratate diferit. Cea dinspre bulevard acuză orizontalitatea ferestrelor în bandă întrerupte spre nord de un plin care racordează fațada de nord [anexa X]. Pentru fațada din str. Jules Michelet autorul alege o compoziție dominată de verticale puternice continuate şi pe volumul retras al ultimului nivel. Această modalitate de rezolvare inedită, amprentă a arhitecturii specifice lui Duiliu Marcu, a iscat controverse în epocă, Leopold Medilanski co-autor al proiectului susținând paternitatea ideii[40].

La exterior fațadele sunt tencuite cu „dolomit" [41], accente de culoare fiind date de ferestrele cu rulouri ale apartamentelor şi birourilor care sunt vopsite cu maro închis. Golurile etajelor sunt evidențiate, odată în plus, de pilele structurale care le separă finisate cu plăcuțe de gresie de culoare neagră. Fațada de nord, dominată de verticale, prezintă o tratare specială în care sticla cu diverse expresii joacă un rol important. Golurile sunt închise cu tâmplărie metalică, iar parapetele sunt realizate din cărămidă de sticlă armată pe toată înălțimea.

Proiectul supus autorizării[42] propune un volum compact cu două niveluri de subsol, cinci supraterane şi încă două retrase din gabarit, în limitele prescripțiilor regulamentului din 1928[43]. Suprafață construită la nivelul parterului este de 380mp, iar cea desfăşurată se apropie de 3 500mp.

Din punct de vedere funcțional construcția este împărțită în două mari zone. Spre bulevard şi strada Jules Michelet sunt orientate funcțiuni principale (magazine, restaurant, sală de festivități, apartamente), iar spre parcela vecină[44] apar două curți de ce luminează grupuri sanitare, camere ale personalului auxiliar şi circulațiile verticale (lift şi scară). Acestea din urmă au o poziție centrală astfel încât relația cu toate spațiile construcției este una deosebit de facilă. Configurația planimetrică răspunde nevoilor de spațiu cerute de beneficiar, cu legături ce urmăresc logica funcțională [anexa VII].

În primul subsol sunt poziționate spații de depozitare cu suprafețe aproximative de 16mp, spațiile tehnice ale călcătoriei, uscătoriei şi spălătorului, iar în zona orientată spre strada Jules Michelet sunt prevăzute un depozit de vin, bucătăria cu oficiu şi *monte-charge*.

---

[40] Luminița Machedon, Ernie Scoffham, *op. cit.*, p. 206. În documentele de arhivă verificate numele lui Leopold Medilanski nu apare menționat. Acelaşi arhitect proiectează după aceleaşi principii blocul „Capriel" aflat pe strada Mihai Eminescu la nr. 17, asemănările de formă între cele două fiind izbitoare.

[41] Duiliu Marcu, *op. cit.*, p. 383.

[42] Autorizația de construire a fost eliberată în 17 august 1935 [anexa V].

[43] Înălțimea până la cornişa principală era de 21,85m regulamentul permițând 22m.

[44] str. Jules Michelet nr. 2-6.

Al doilea subsol, cu o suprafață diminuată, adăpostește un șir de boxe dispuse spre bulevard, 3 „camere blindate", centrala, transformatorul electric, crematoriul de gunoaie și spațiile destinate circulațiilor verticale.

Parterul este destinat activităților comerciale, relația cu strada fiind una deosebit de puternică. În partea de nord, spre strada Jules Michelet, apare reprezentat un restaurant cu bufet[45], iar spre bulevard sunt proiectate patru magazine în legătură cu spații de depozitare și anexe. Intrarea principală, supravegheată de portar, se deschide într-un hol larg cu lift și scară principală în două rampe [anexa VII].

La etaj, deasupra restaurantului se află o amplă sală de festivități (7,3x12x6mx6,5) cu *foyer* larg, garderobă și spații anexe. În cealaltă parte, spre sud, apar birouri ale angajaților instituției: director, președintele consiliului, șef contencios și retrase birourile secretarului și ale impegaților. Etajul al doilea reia, în linii mari configurația primului. Etajele III, IV, și V sunt rezervate locuirii temporare cu apartamente de 2, 3 și 4 camere, iar la ultimul nivel sunt proiectate 10 garsoniere modeste cu suprafețe de aproximativ 15mp.

Structura este realizată din cadre de beton armat cu ziduri de cărămidă, iar învelitoarea este de tipul terasei. Finisajele sunt unele curente cu o atenție sporită acordată sălii de festivități unde au fost prevăzute lambriuri din lemn de nuc și pardoseală din marmură de Ruschița în tonuri de alb și roz[46].

6.2. Modificări ale proiectului și degradări

Consultând proiectul aprobat de autorități și desenele publicate de autor[47] se pot observa câteva modificări ale soluției, care însă nu afectează imaginea generală. Acestea sunt vizibile în zona *foyerului* sălii de festivități, acum cu o suprafață mai mare, și a curții principale de lumină de la nivelul parterului. Suprafața curții crește prin eliminarea cabinei portarului și mutarea spre holul intrării [anexa VII].

În momentul de față clădirea se află într-o stare fizică precară, încadrarea ei în *clasa I de risc seismic*[48] susținând afirmația. Finisajele originare au suferit și ele de-a

[45] Acum spațiu comercial aflat în transformare.

[46] Duiliu Marcu, *op. cit.*, p. 383.

[47] Planșele apărute în cartea *Arhitectura 1930 – 1960* (pp. 379-382) au fost reluate ulterior de o serie întreagă de publicații putând numi aici cartea Luminiței Machedon și a lui Ernie Scoffham, ghidul orașului București realizat de Mariana Celac, Octavian Carabela și Marius Marcu-Lapadat (București arhitectură și modernitate. Un ghid adnotat, București, Simetria, 2005)

[48] În „Lista imobilelor expertizate tehnic încadrate în clasa I de risc seismic" apar și alte imobile cu adresă poștală pe b-dul Magheru sau pe străzile din imediata vecinătate. Dintre acestea putem menționa: b-dul Magheru nr. 12-14, 20, 27, 29, str. Jules Michelet nr. 1, 2-6.

lungul timpului degradări cauzate de factori climaterici şi antropici dintre care apa pluvială pare cel mai agresiv. Cristalizarea sărurilor în câmpul fațadei şi a elementelor expuse acțiunii directe, burdușiri ale tencuielii vizibile în special în zonele teraselor şi a logiilor. Acestora li se suprapun lipsa unei întrețineri curente, diverse instalații tehnice (aer condiționat, antene de satelit sau cabluri) adăugate de utilizatori şi panouri publicitare gigant. Chiar dacă prezența reclamelor pe clădire aduce beneficii financiare proprietarilor şi nu afectează în mod hotărâtor structura sau elementele de finisaj acestea determină neajunsuri estetice dictate de agresivitatea culorilor, dimensiunilor şi lipsa unor reguli de expunere.

7. Concluzii

- Clădirea din b-dul Magheru nr. 22 se înscrie în caracteristicile urbanistice ce au conturat imaginea bulevardelor Magheru şi Bălcescu raportându-se la elementele regulamentului anului 1928.
- Din punct de vedere arhitectural aceasta urmăreşte cu consecvență liniile arhitecturii moderniste particularizate de personalitatea arhitectului Duiliu Marcu fiind una dintre clădirile care reuşeşte o trecere elegantă între fronturile a două străzi care se intersectează. Compoziția generală, claritatea exprimării ideilor au determinat aprecieri în epocă dintre care o putem menționa pe cea a lui Grigore Ionescu care în ghidul oraşului pe care-l publică la câțiva ani după finalizarea construcției notează: „Dintre clădirile noui ridicate în lungul b-dului Take Ionescu merită să fie menționate: Casa de credit a magistraților, construcție ce se impune prin cumpănita ei linie modernă, operă a arhitectului Duiliu Marcu, şi Palatul societății de gaz şi electricitate..."[49]

8. Recomandări

În cazul în care se intervine structural sau sunt realizate operații pentru creşterea confortului termic acestea trebuie să se subordoneze calităților arhitecturale ale construcției. Eventuale îngroşări ale pilelor verticale de pe fațada nordică sau ale celor care separă logiile orientate spre bulevard vor conduce la deteriorări ale imaginii de ansamblu prin schimbarea proporțiilor dintre elemente. Înlocuiri sau acoperiri ale

[49], Grigore Ionescu, *Bucureşti, Ghid istoric şi artistic,* Bucureşti, Fundația pentru literatură şi artă regele Carol II, 1938.

materialelor originare cum sunt plăcile ceramice de pe fațada de vestică, tâmplăriile cu rulouri, cele metalice de pe fațada de nord[50], parapetele de sticlă de pe aceiași fațadă, vitrinele sau finisajele interioare ale sălii de festivități sunt operații care nu pot fi acceptate, determinând pierderi ale concepției arhitecturale şi ale autenticității ansamblului.

8.1. Recomandări privind clasarea imobilului din b-dul Magheru nr. 22

În urma analizei contextului urban şi a cercetării de arhitectură şi bibliografice se impun trei direcții de protecție. A ansamblului urban caracteristic pentru evoluția orașului Bucureşti din perioada interbelică, a fondului construit cu certe calități arhitecturale şi cea de protejare a uneia dintre operele realizate de Duiliu Marcu, arhitect de referință al epocii.

- Din punct de vedere urban valoarea este mare.
  - Constituie o mărturie importantă a operațiunilor urbanistice demarate de autorități la sfârşitul secolului al XIX-lea;
  - Este importantă pentru modul în care au fost aplicate regulamentele de construire în perioada interbelică, în special cele din 1928 şi cel din 1939;
  - Este important pentru imaginea unitară a întregului, rezultat al respectării unui set de reguli impus de autorități.
- Din punct de vedere arhitectural valoarea este mare.
  - Aproape toate clădirile construite de-a lungul celor două bulevarde sunt opere de referință ale unor arhitecți importanți ai perioadei interbelice dintre care îi putem menționa pe Horia Creangă, Duiliu Marcu, Arghir Culina, Rudolf Frankel, Ion Giurgea, Tiberiu Niga sau Marcel Locar.
  - Arhitectura propusă de Duiliu Marcu este una care îmbină principii ale Mişcării Moderne cu formule personale care au condus la definirea unui stil cu caracteristici proprii. Linii de forță, simplitatea volumului, tratarea diferită a fațadelor prin folosirea elementelor structurale verticale şi a ferestrelor în bandă, repartizarea rațională a funcțiunilor sunt doar câteva dintre atributele arhitecturii practicate de Duiliu Marcu.
- Valoarea memorial simbolică este mare.
  - Chiar dacă construcția analizată nu este una care să rivalizeze cu alte opere ale autorului (sediul Guvernului, Academiei Române, Academia Militară, Palatul CFR, sediul „Administrației Autonome a Monopolurilor de Stat") prin soluția

[50] La etajele 4 şi 5 o parte a tâmplăriilor au fost deja înlocuite.

aleasă aceasta devine reper în activitatea acestuia semnalând momentul în care căutările academiste şi neo-româneşti sunt abandonate în favoarea ideilor formulate de Mişcarea Modernă.

- Ca urmare a acestor concluzii studiul propune încadrarea imobilului din b-dul Magheru nr. 22 în L.M.I. – grupa valorică B aşa cum este definită de art. 7, pct. 1b din legea nr. 422/2001.
- Legat de zona de protecţie a monumentului ce trebuie stabilită conform art. 8, pct. 1 şi 2 din aceiaşi lege 422/2001 cu modificările şi completările ulterioare, aceasta trebuie să văzută în ansamblu şi nu punctual la nivelul relaţiilor vizuale care se stabilesc între imobilul analizat şi vecinătatea imediată. Construcţia este parte ansamblului urban constituit de-a lungul bulevardelor Magheru şi Bălcescu, iar unitatea lui este dată de fiecare dintre clădirile care îl formează.

BIBLIOGRAFIE:

1. Lucrări generale:

- ***, *Horia Creangă. Catalogul expoziției organizat la împlinirea a 100 de ani de la naştere,* Bucureşti, U.A.R., 1992;
- ***, *Bucureşti anii 1920 – 1940 între avangardă şi modernism,* Bucureşti, Editura Simetria, 1994;
- ***, *Centenar Marcel Iancu. 1895 – 1995,* Bucureşti, Simetria, f.a.
- Celac, Mariana, Carabela, Octavian, Marcu-Lapadat, Marius, *Bucureşti. Arhitectură şi modernitate. Un ghid adnotat,* Bucureşti, Simetria, 2005;
- Constantin, Paul, *Dicționar universal al arhitecților,* Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, 1986;
- Duiliu, Marcu, *Arhitectura 1930-1960,* Bucureşti, Editura Tehnică,1960;
- Enescu, Ion, Mircea, *Arhitect sub comunism,* Bucureşti, Paideia, 2007, pp. 177-178;
- Giurescu, C., Constantin, *Istoria Bucureştilor din cele mai vechi tipuri pînă în zilele noastre,* Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1966;
- Hagi – Moscu, Emanoil, *Bucureşti. Amintirile unui oraş. Ziduri vechi. Ființe dispărute,* Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1995;
- Ionescu, Grigore, *Bucureşti, Ghid istoric şi artistic,* Bucureşti, Fundația pentru literatură şi artă regele Carol II, 1938.
- Machedon, Luminița, Scoffham, Ernie, *Romanian Modernism. The Architecture of Bucharest, 1920 - 1940,* Massachuusetts, The Mit Press, 1999.
- Parusi, Gheorghe, *Cronologia Bucureştilor. 20 septembrie 1459 – 1989. Zilele, faptele, oamenii Capitalei de-a lugul a 530 de ani,* Bucureşti, Compania, 2007.

2. Articole şi studii:

- Lascu, Nicolae, *Legislație şi dezvoltare urbană. Bucureşti 1931 – 1952,* teză de doctorat, conducător ştiințific Alexandru Sandu, Bucureşti, I.A.I.M., 1997 (mms.)
- Ionescu, Grigore, *Şaptezeci şi cinci de ani de la înființarea învățământului de arhitectură din România,* „Arhitectura", nr. 5/1972;
- Ionescu, Grigore, *Arhitectura românească interbelică,* în „Arhitectura", nr. 3-4/1991, pp. 83-84;
- Machedon, Luminița, Machedon, Florin, *Arhitectura modernă din România în perioada 1920-1940,* în „Bucureşti anii 1920 – 1940 între avangardă şi modernism", Bucureşti, Editura Simetria, 1994, pp. 69-91;
- Machedon, Luminița, *1918 – 1944 în arhitectura românească,* în „Arhitectura", nr. 3-4/1991, pp. 85-107;

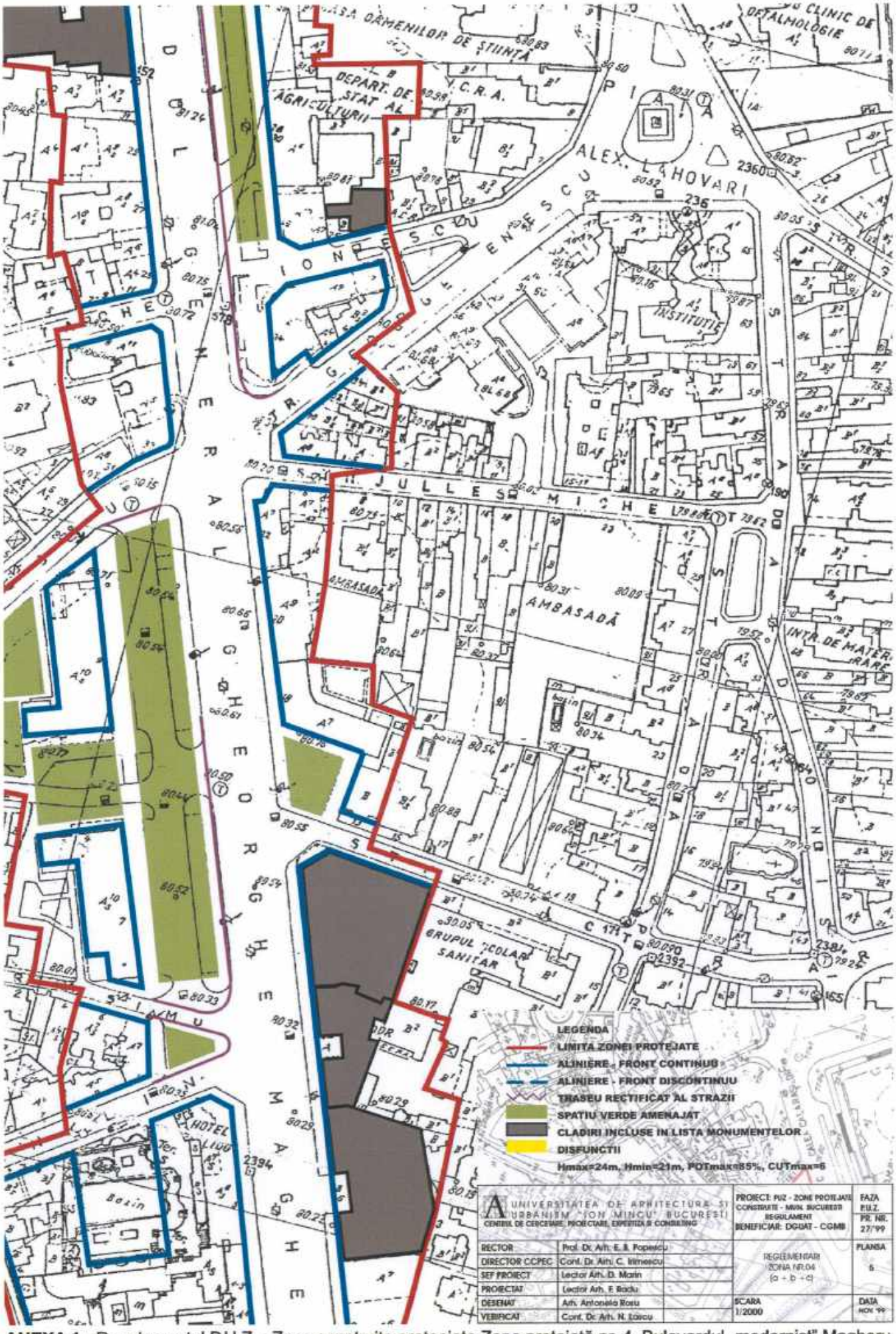
3. Documente juridice şi de arhivă:

- ***, *Lista Monumentelor, Ansamblurilor şi Siturilor Istorice,* Municipiul Bucureşti, 2005;
- ***, *Ordonanța de urgenta privind protejarea monumentelor istorice, Monitorul oficial al României,* partea I, nr. 616/30.XI.2000;
- Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti - Direcția Tehnică, fond sector 1 (Galben), dosar 625/1935.
- Arhivele Naționale – Direcția Municipiului Bucureşti (A.N. – D.M.B.), fond Primăria Municipiului Bucureşti (P.M.B.) Alinieri, Plan 594;
- A.N. – D.M.B., fond P.M.B. – Serviciul Alinieri, Plan 632;

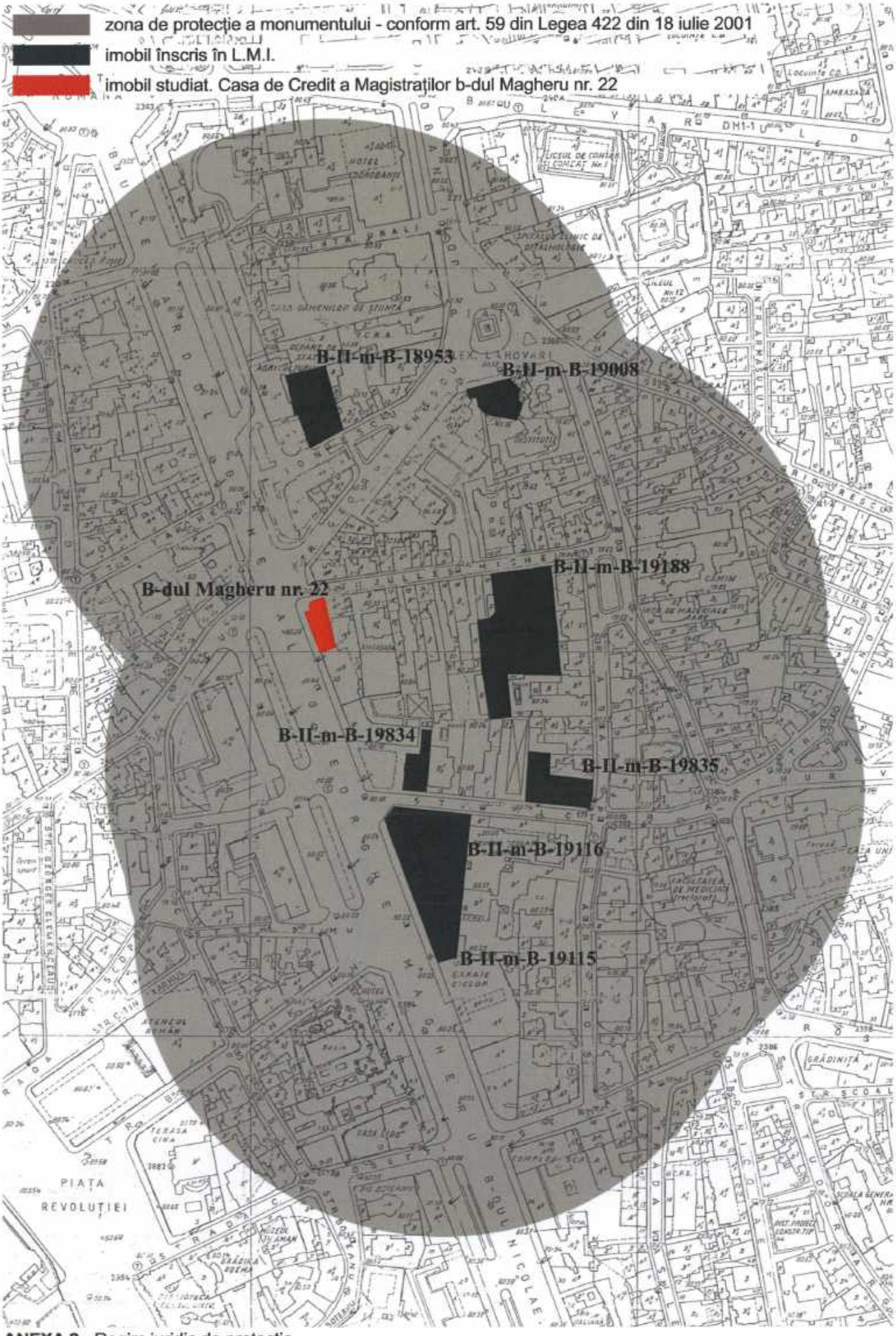
4. Surse cartografice:

- G. A. Orescu, *Planul oraşului Bucuresci, revedut şi corectat conform rectificarei Dâmboviței, planurilor de aliniere al stradelor,* 1893.
- *Planul oraşului Bucuresci lucrat de Institutul Geografic al Armatei pentru Primăria Capitalei în al XXIII-lea an al domniei M.S. Regelui Carol I,* 1895 – 1899, f.l., f.a.
- *Planul oraşului Bucureşti. Ediția oficială,* 1911, f.l., f.a.
- Mihai, C., Pântea, *Planul şi ghidul oraşului Bucureşti,* Bucureşti, 1923.
- Duiliu Marcu, G.M. Cantacuzino, R. Bolomey, Ion Al. Davidescu, Teodor Rădulescu, *Planul Director de Sistematizare al Municipiului Bucureşti,* Ed. Institutului Urbanistic al României, Bucureşti, 1935
- Sâmboteanu, Ulisse, Moldoveanu M. D., *Planul Municipiului Bucureşti,* 1938, f.l.
- ***, *Planul topografic al Municipiului Bucureşti,* 1991, f.l., f.a.

ANEXE

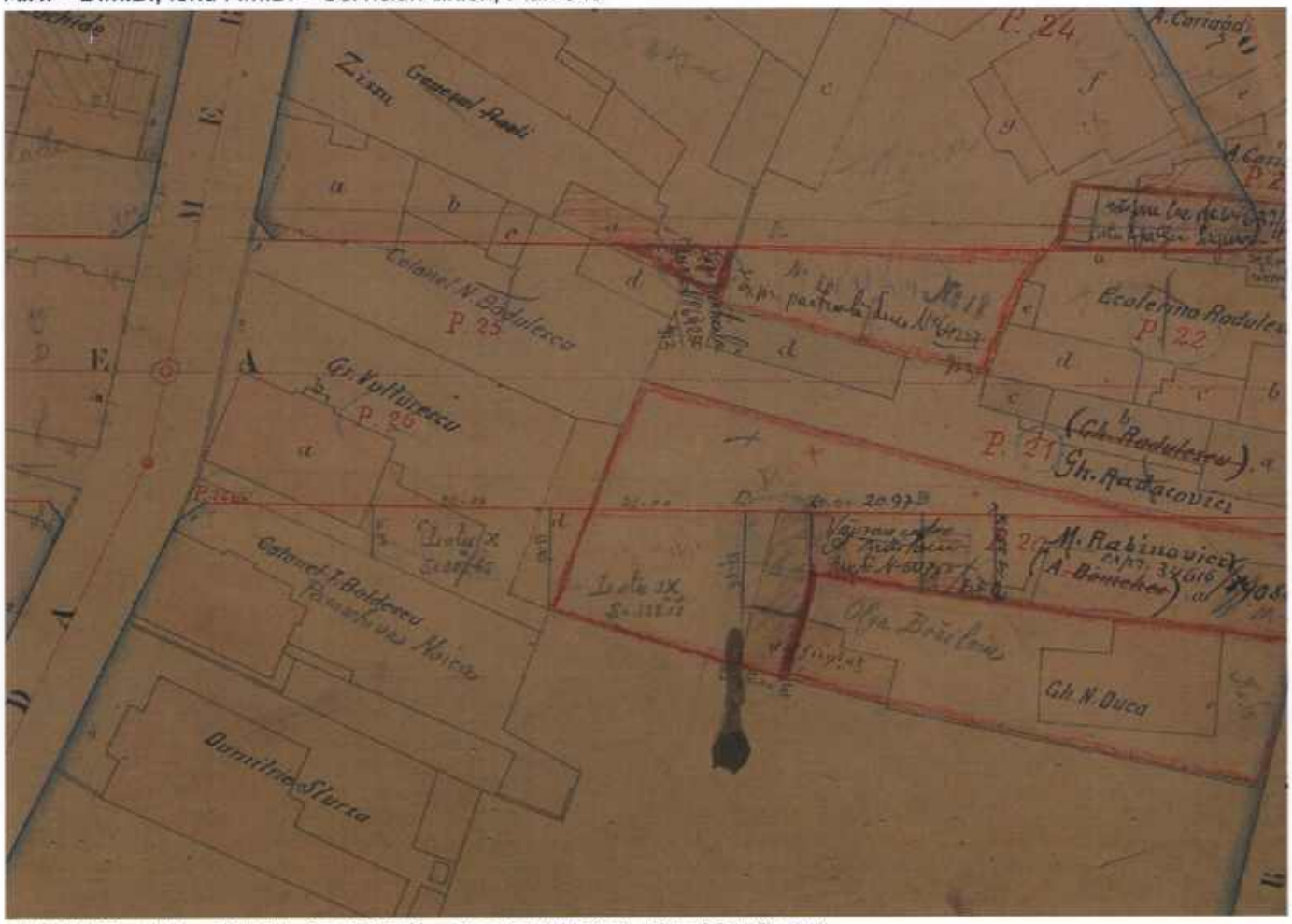
ANEXA 1 - Regulamentul P.U.Z. - Zone construite proteejate Zona protejată nr. 4. Bulevardul „modernist" Magheru

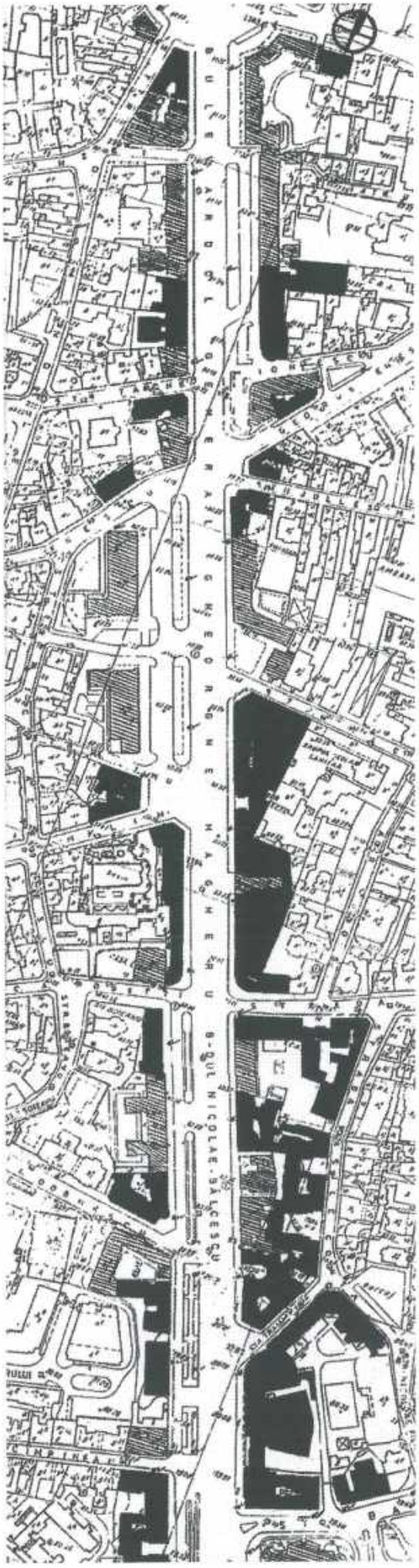
ANEXA 2 - Regim juridic de protecție

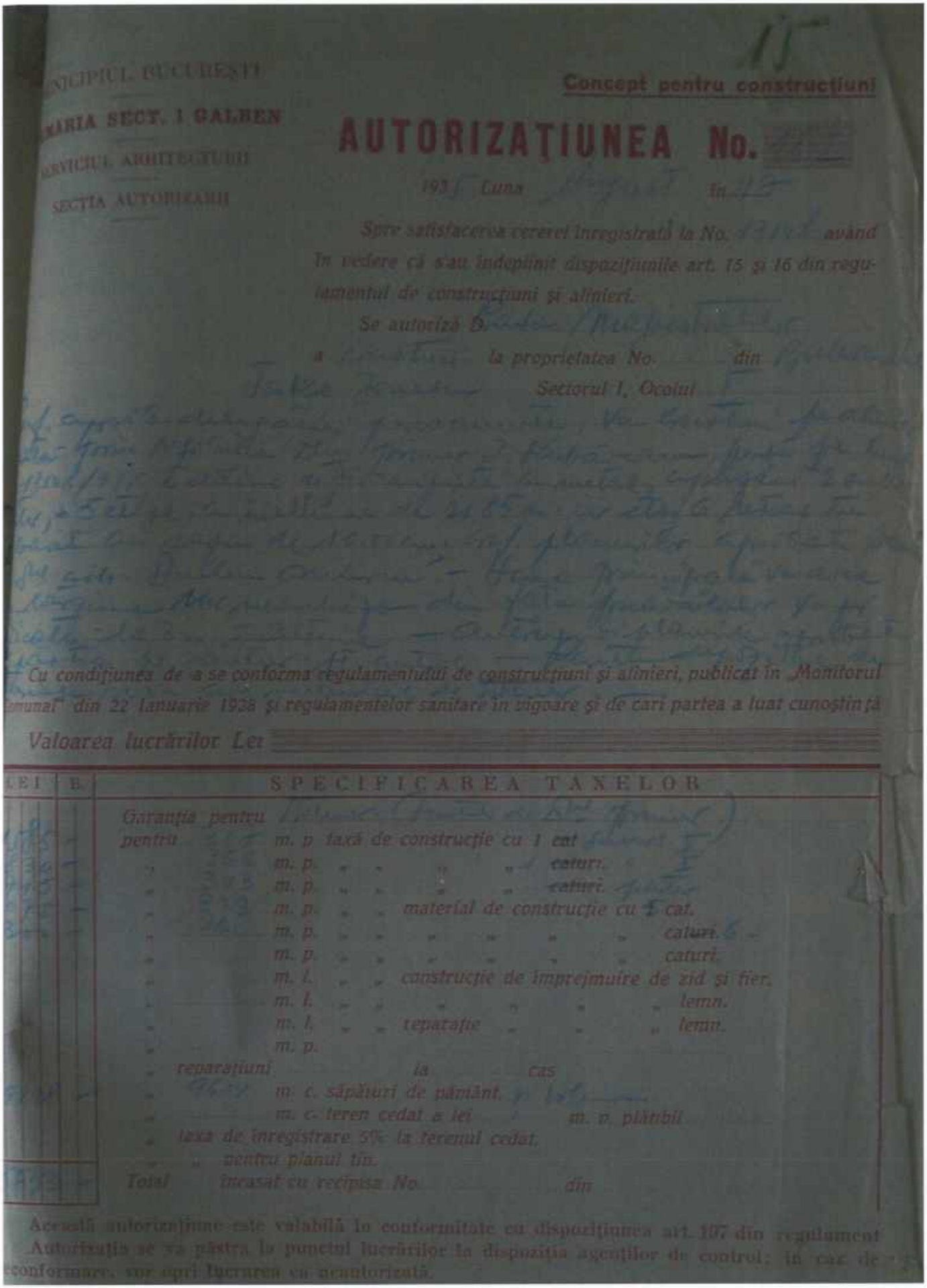
A.N. – D.M.B., fond P.M.B. – Serviciul Alinieri, Plan 549

ANEXA III - A.N. – D.M.B., fond P.M.B. – Serviciul Alinieri, Plan 632, fila 2-3

ANEXA IV - Construcţii realizate în perioada interbelică pe bulevardele Nicolae Bălcescu şi Gheorghe Magheru. După Machedon, Luminiţa, Scoffham, Ernie, *Romanian Modernism. The Architecture of Bucharest, 1920 - 1940,* Massachuusetts,The Mit Press, 1999, p. 90

MUNICIPIUL BUCUREŞTI
PRIMARIA SECT. I GALBEN
SERVICIUL ARHITECTURII
SECTIA AUTORIZARII

Concept pentru construcţiuni

AUTORIZAŢIUNEA No.

193 Luna în

Spre satisfacerea cererei înregistrată la No. având
în vedere că s'au îndeplinit dispoziţiunile art. 15 şi 16 din regulamentul de construcţiuni şi alinieri.

Se autorizează D.

a la proprietatea No. din
Sectorul I, Ocolul

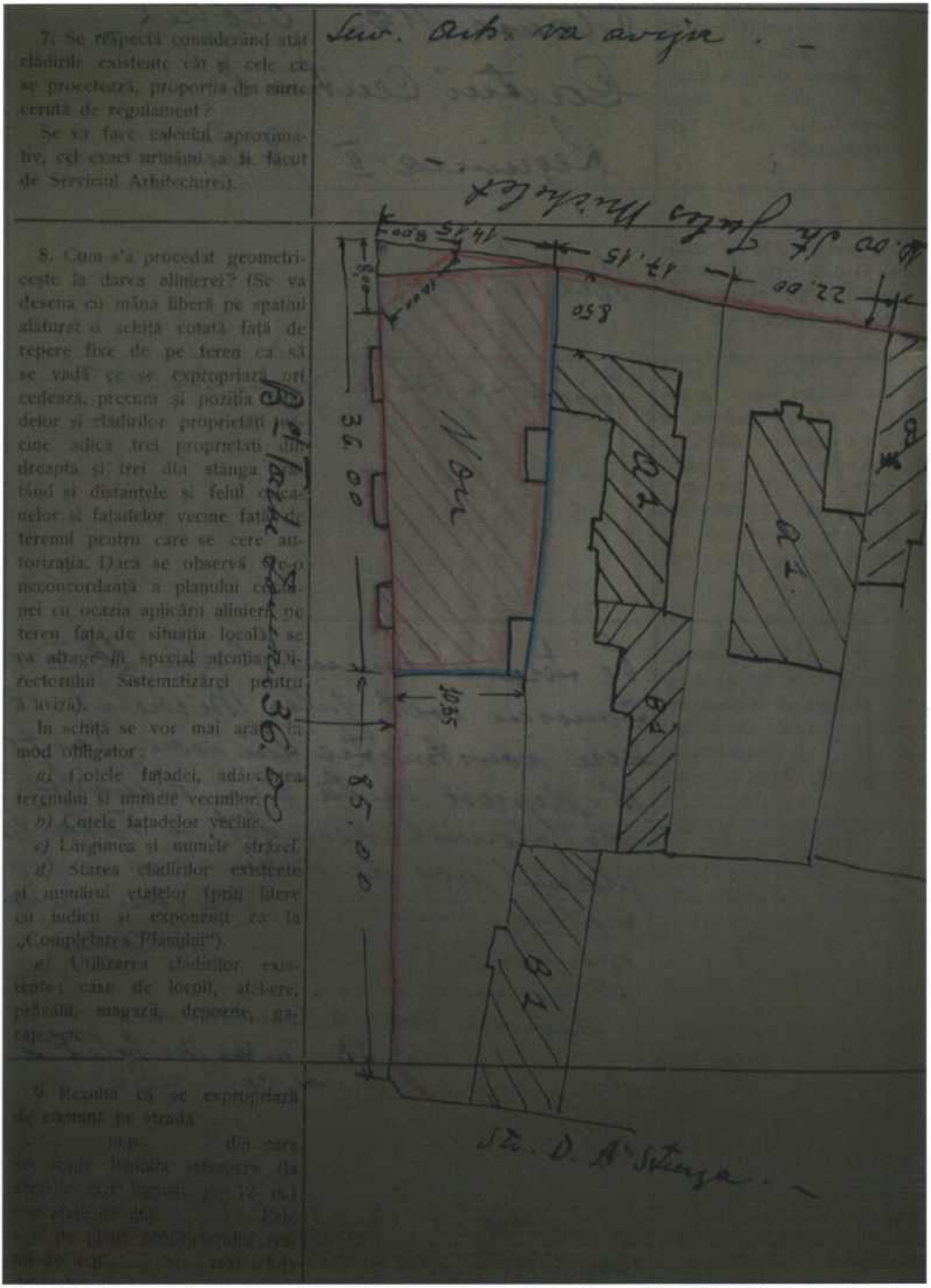
Cu condiţiunea de a se conforma regulamentului de construcţiuni şi alinieri, publicat în „Monitorul Oficial" din 22 Ianuarie 1928 şi regulamentelor sanitare în vigoare şi de cari partea a luat cunoştinţă

Valoarea lucrărilor Lei

LEI	B.	SPECIFICAREA TAXELOR
		Garanţia pentru
		pentru m. p. faţă de construcţie cu 1 cat
		" m. p. " " " " caturi.
		" m. p. " " " " caturi.
		" m. p. " " material de construcţie cu 1 cat.
		" m. p. " " " " " caturi.
		" m. p. " " " " " caturi.
		" m. l. " " construcţie de împrejmuire de zid şi fier.
		" m. l. " " " " " lemn.
		" m. l. " " reparaţie " " " lemn.
		" m. p.
		" reparaţiuni la cas
		" m. c. săpături de pământ.
		" m. c. teren cedat a lei m. p. plătibil
		" taxa de înregistrare 5% la terenul cedat.
		" " pentru planul tip.
		Total încasat cu recipisa No. din

Această autorizaţiune este valabilă în conformitate cu dispoziţiunea art. 107 din regulament. Autorizaţia se va păstra la punctul lucrărilor la dispoziţia agenţilor de control; în caz de neconformare, vor opri lucrarea ca neautorizată.

ANEXA V - Autorizaţia de construire eliberată de Primărie pentru Casa de Credit a Magistraţilor în 17 august 1935. Arhiva Primăriei Municipiului Bucureşti - Direcţia Tehnică (A.P.M.B. – D.T.), fond sector 1 (Galben), dosar 625/1935, f. 15

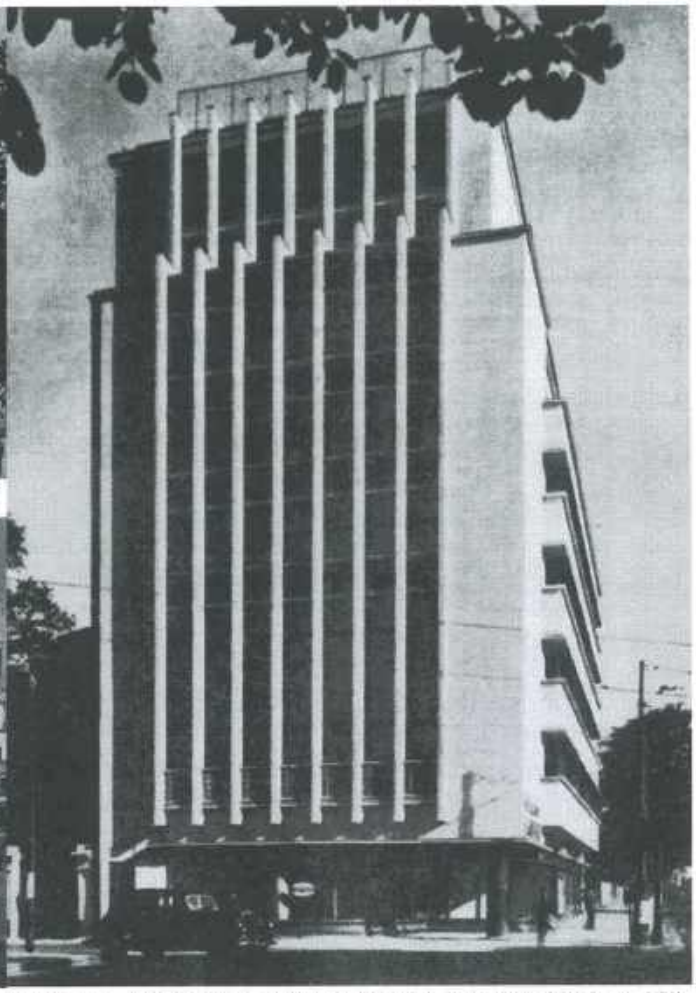
ANEXA VI - Planul de situație al Casei de Credit a Magistraților. Arhiva Primăriei Municipiului București - Direcția Tehnică (A.P.M.B. – D.T.), fond sector 1 (Galben), dosar 625/1935, f. 2, verso

D. Marcu, *Arhitectura 1930-1960,* Ed. Tehnică,1960, p. 377

Biblioteca Națională. Colecții speciale nr. inv. F. 77729

D. Marcu, *Arhitectura 1930-1960,* Ed. Tehnică,1960, p. 381

ANEXA IX - Fotografii ale bulevardului Magheru şi ale Casei de Credit a Magistraților realizate în perioada interbelică
Fotografie de ansamblu. ***, *CD Bucharest 2000*

B-dul Magheru nr. 22 în 2010. Detaliu fațadă nord (foto Petru Mortu).

B-dul Magheru nr. 22 în 2010. Perspectivă de ansamblu (foto Petru Mortu).

ANEXA XI
FIŞA ANALITICĂ DE EVALUARE A MONUMENTULUI ISTORIC (anexa nr. 3 la O.M.C.C. nr. 2682/13.06.2003)
IMOBIL ALEEA ALEXANDRU NR. 15 ŞI 15A, SECTOR 1, BUCUREŞTI

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod	NU	
1.1.1.	Listă 1955	NU	
1.1.2.	Listă 1991 - 1992	NU	
1.1.3.	Listă 2004	NU	
1.2.	Categorie	SPAŢII COMERCIALE, BIROURI, LOCUINŢE COLECTIVE	
1.2.1.	Monument	-	
1.2.2.	Ansamblu	-	**Imobilul nu este înscris în Lista Monumentelor Istorice aprobată prin OMCC nr. 2314/2004 (MO 646*bis*/ 2004). Conform P.U.Z. Zone construite protejate, imobilul se situează în zona protejată nr. 04. Bulevardul „modernist" Magheru.**
1.2.3.	Sit	-	
1.3.	Denumirea actuală	-	
1.4.	Denumirea originară	Casa de Credit a Magistraţilor	
1.5.	Denumiri anterioare	-	

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ/AMPLASAMENT

2.1.	Stat	România
2.2.	Judeţ/nume/indicativ/număr	Municipiul Bucureşti
2.3.	Oraş; sat – comună actuale	Municipiul Bucureşti, sector 1
2.4.	Cod poştal	010334
2.5.	Stradă, număr actuale	b-dul Gheorghe Magheru nr. 22
2.6.	Oraş; sat – comună originare/anterioare	Bucureşti
2.7.	Stradă, număr anterioar	-
2.8.	Referinţe cartografice/toponimie	-
2.9.	Referinţe cadastrale	-
2.10.	Referinţe privitoare la zona de protecţie	Zona Protejată nr. 04a –„bulevardul modernist Magheru"
2.11.	Categoria de arhitectură	-
2.12.	Tipul de folosinţă sau funcţiunea	Birouri, locuinţe colective cu spaţii comerciale la parter
2.13.	Folosinţa actuală	Birouri, locuinţe colective cu spaţii comerciale la parter
2.14.	Folosinţa iniţială	Birouri, locuinţe temporare cu spaţii comerciale la parter
2.15.	Folosinţa anterioară	Birouri, locuinţe colective cu spaţii comerciale la parter
2.16.	Reglementări urbanistice în care se înscrie	- Zona Protejată nr. 48 din Municipiul Bucureşti cf. P.U.Z. Zone Protejate Construite - *Subzona Cp1b conform P.U.G. Municipiul Bucureşti*

3. STATUT PROPRIETATE

3.1.	Actualul proprietar	-
3.2.	Proprietar originar	Casa de Credit a Magistraţilor.
3.3.	Proprietari anteriori	1935 – Casa de Credit a Magistraţilor 2010 –
3.4.	Utilizator	- Cocietăţi comerciale (O'neill, Supergold, Optinova, Yokko, The Body Shop, Exchange), Asociaţii profesionale (Uniunea Juriştilor din România)

4. DATARE

4.1.	Datare prin perioade/secole	Deceniul IV al secolului XX.
4.2.	Datare prin intervale de date	1930 - 1940
4.3.	Datare precisă	1935
4.4.	Justificarea datării	1934 –Autorizaţia de construire este datată în august 1935. (Primăria Municipiului Bucureşti – Arhiva Direcţiei Tehnice, fond Sector I Galben), dosar 625/1935

5. PERSOANE ŞI EVENIMENTE ASOCIATE ISTORIEI MONUMENTULUI

5.1.	Ctitor/finanţator	Casa de Credit a Magistraţilor
5.2.	Autor/meşter	arh. Duiliu Marcu
5.3.	Istoric	În 1935 Gr. Tăuşanu director al Casei de Credit a Magistraţilor apelează la serviciile arhitectului Duiliu Marcu pentru construirea unui imobil care să acopere nevoile instituţiei pe care o conducea. Volumul propus de arhitect se înscrie în direcţiile impuse de Regulamentul de construcţii din 1928, iar arhitectura propusă urmăreşte principii ale Mişcării Moderne.

6. DESCRIERE

6.1.	Zona şi aşezarea	B-dul Gheorghe Magheru nr. 22, sector 1, Bucureşti.
6.2.	Descriere obiectiv individual	-
6.2.1.	Parcela	Parcela de colţ are formă trapezoidală. Latura spre bulevard este de 36m, spre str. Jules Michelet 14,15 iar spre sud (str. Artur Verona) de 10,35m. Racordul dintre cele două străzi se face o o linie la 45º cu lungime de 10m.
6.2.2.	Plan	Suprafaţa construită desfăşurată este de aproximativ Sc=3 500mp Pe nivel construcţia are aproximativ 380mp (cf. Duiliu Marcu, Arhitectra 1930-1960, Bucureşti, Editura Tehnică, 1960, p. 377). Acte de proprietate trebuie să precizeze aceste caracteristici în mod exact.
6.2.3.	Elevaţie	-2S+P+5E+1retras. *-Înălţimea la cornişa principală faţă de trotuarul străzii este de aproximativ 21,85 m (cf. Autorizaţiei de construire).*
6.2.4.	Volumetrie	-Analiza volumului general, aşa cum este perceput din spaţiul public, arată reguli de compoziţie specifice perioadei moderniste, trecute prin filtrul unei arhitecturi particulare practicată de arhitectul Duiliu Marcu. -Volumul este un paralelipiped dreptunghic simplu animat de orizontale şi verticale.
6.2.5.	Faţada orientată spre b-dul Magheru Faţada orientată spre strada Jules Michelet	-Acuză orizontalitatea ferestrelor în bandă întrerupte spre nord de un plin care racordează faţada de nord. Orizontalele sunt fracmentate de pile verticale şi logii. -Pentru faţada din str. Jules Michelet autorul alege o compoziţie dominată de verticale puternice continuate şi pe volumul retras al ultimului nivel. Această modalitate de rezolvare inedită, amprentă a arhitecturii specifice lui Duiliu Marcu.
6.2.7.	Formă învelitoare	Terasă.
6.2.8.	Compartimentări interioare	-În primul subsol sunt poziţionate spaţii de depozitare cu suprafeţe aproximative de 16mp, spaţiile tehnice ale călcătoriei, uscătoriei şi spălătorului, iar în zona orientată spre strada Jules Michelet sunt prevăzute un depozit de vin, bucătăria cu oficiu şi *monte-charge*. -Al doilea subsol, cu o suprafaţă diminuată, adăposteşte un şir de boxe dispuse spre bulevard, 3 „camere blindate", centrala, transformatorul electric, crematoriul de gunoaie şi spaţiile destinate circulaţiilor verticale. -Parterul este destinat activităţilor comerciale, relaţia cu strada fiind una deosebit de puternică. În partea de nord, spre strada Jules Michelet, apare reprezentat un restaurant cu bufet, iar spre bulevard sunt proiectate patru magazine în legătură cu spaţii de depozitare şi anexe. Intrarea principală, supravegheată de portar, se deschide într-un hol larg cu lift şi scară principală în două rampe. -La etaj, deasupra restaurantului se află o amplă sală de festivităţi (7,3x12x6mx6,5) cu *foyer* larg, garderobă şi spaţii anexe. În cealaltă parte, spre sud, apar birouri ale angajaţilor instituţiei: director, preşedintele consiliului, şef contencios şi retrase birourile secretarului şi ale impegaţilor. Etajul al doilea reia, în linii mari configuraţia primului. -Etajele III, IV, şi V sunt rezervate locuirii temporare cu apartamente de 2, 3 şi 4 camere, iar la ultimul nivel sunt proiectate 10 garsoniere modeste cu suprafeţe de aproximativ 15mp.
6.2.9.	Extinderi	-
6.3.	Elemente de construcţie	Structura este realizată din cadre de beton armat cu ziduri de cărămidă şi plăci din B.A.
6.4.	Materiale şi tehnici de construcţie/structură	-Zidărie de cărămidă. -Faţade: tencuieli simple drişcuite, solbancuri trase. -Tâmplării din lemn spre bulevardul Magheru şi metalice spre strada Jules Michelet şi la spaţiile comerciale.
6.5.	Materiale de acoperiş	Terasă.
6.6.	Componente artistice	-
6.7.	Mobilier	-
6.8.	Inscripţii	-
6.9.	Incadrare stilistică	Arhitectură modernistă. Construcţie reprezentativă pentru acest curent aşa cum s-a manifestat în România.
6.10.	Patrimoniu mobil	-

7. CONSERVARE, RESTAURARE, PREZERVARE

7.1.	Starea generală de conservare	-În momentul de faţă clădirea se află într-o stare fizică precară, fiind încadrată în *clasa I de risc seismic*. -Finisajele originare au suferit şi ele de-a lungul timpului degradări cauzate de factori climaterici şi antropici dintre care apa pluvială pare cel mai agresiv. -Pe faţade se observă cristalizări ale sărurilor şi burdufiri locale ale tencuielii.
7.2.	Lucrări anterioare de restaurare	-
7.2.1.	Alte lucrări	-Diverse instalaţii tehnice poziţionate pe faţade (aer condiţionat, antene de satelit sau cabluri).
7.3.	Propuneri restaurare, reabilitare, reconversie	-Sunt recomandate intervenţi de conservare, restaurare şi acceptate cele de reconversie.

8. DOCUMENTARE/REFERINŢE

8.1.	Bibliografie selectivă	Vezi studiul istoric al imobilului (arh. Petru Mortu specialist atestat al Ministerului Culturii, Cultelor şi Patrimoniului Naţional certificat de atestare nr. 353S/26.09.2008).
8.2.	Dosare şi rapoarte în arhive	-P.M.B. – A.D.T., fond Sector I Galben), dosar 625/1935. -A.N. – D.M.B., Fond P.M.B., Serviciul Alinieri, dosar nr. 549. - A.N. – D.M.B., Fond P.M.B., Serviciul Alinieri, dosar nr. 632.
8.3.	Hărţi, planuri, desene	-G. A. Orescu, *Planul oraşului Bucuresci, revedut şi corectat conform rectificarei Dâmboviţei, planurilor de aliniere al stradelor*, 1893. *-Planul oraşului Bucuresci lucrat de Institutul Geografic al Armatei pentru Primăria Capitalei în al XXIII-lea an al domniei M.S. Regelui Carol I*, 1895 – 1899, f.l., f.a. ***, *Planul oraşului Bucureşti, ediţia oficială 1911*.

		***, Planul Municipiului Bucureşti şi împrejurimile, Braşov, Institutul Cartografic „Unirea", cca. 1930; - Duiliu Marcu, G.M. Cantacuzino, R. Bolomey, Ion Al. Davidescu, Teodor Rădulescu, *Planul Director de Sistematizare al Municipiului Bucureşti*, Ed. Institutului Urbanistic al României, Bucureşti, 1935 Sămboteanu, Ulisse, Moldoveanu M. D., *Planul Municipiului Bucureşti*, 1938, f.l.; ***, *Bucureşti Ghid*, Direcţia Topografică Militară, 1962; ***, Planul topografic al Municipiului Bucureşti, 1991, f.l., f.a.
8.4.	Fotografii	vezi studiul istoric al imobilului (arh. Petru Mortu specialist atestat al Ministerului Culturii, Cultelor şi Patrimoniului Naţional (certificat de atestare nr. 353S/26.09.2008).
8.5.	Alte informaţii	vezi studiul istoric al imobilului (arh. Petru Mortu specialist atestat al Ministerului Culturii, Cultelor şi Patrimoniului Naţional (certificat de atestare nr. 353S/26.09.2008).

9. NIVELUL DE INTERES/CLASARE

9.1.	Grupa valorică:	Nu este cazul.
9.1.1.	- A	
9.1.2.	- B	Propunere pentru grupa valorică B.
9.2.	Categoria după natura obiectivului	
9.2.1.	- I	
9.2.2.	- II	
9.2.3.	- III	
9.2.4.	- IV	
9.3.	Criterii de evaluare globală	**-Criteriul vechimii – valoare mică** **-Criteriul valorii arhitecturale, artistice, urbanistice - valoare mare** **-Criteriul referitor la frecvenţă, raritate şi unicitate -valoare mare** **-Criteriul referitor la valoarea memorial-simbolică - valoare mare**
9.4.	Data şi documentul protecţiei	**-Clădirea nu este monument istoric şi beneficiază doar de protecţia cadrului oferit de apartenenţa la Zona Protejată nr. 04a din cadrul P.U.Z. Zone Protejate Construite.** **-Studiul istoric a evidenţiat elemente de valoare majore, semnificative pentru arhitectura perioadei interbelice de factură modernistă specifice lui Duiliu Marcu, ca urmare se propune declanşarea procedurii de clasare, pentru întreg imobilul, acesta putând fi încadrad în grupa B.**
9.5.	Codul primit prin respectivul act	Nu este cazul.

10. SISTEMATIZAREA EVIDENŢEI

10.1.	Data redactării fişei	Decembrie 2010
10.2.	Instituţia în cadrul căreia s-a redactat fişa	S.C. 3 ad PUNCT S.R.L. Bucureşti
10.3.	Autorul fişei şi calitatea acestuia	PETRU MORTU, arhitect
10.4.	Trimiterea la documentaţia fotografică aferentă	**Studiu istoric în vederea clasării imobilului din b-dul Gheorghe Magheru nr. 22** autor: arh. Petru MORTU.
10.5.	Trimiterea la documentaţia desenată aferentă	*Idem*
10.6.	Semnătura autografă a specialistului care a întocmit fişa	arh. Petru MORTU
10.7.	Semnătura şi ştampila conducătorului instituţiei	S.C. 3 ad PUNCT S.R.L. Director, arh. Petru MORTU
10.8.	Numărul procesului-verbal de validare în Comisia regională a monumentelor istorice	Nu este cazul.

ROMÂNIA · MINISTERUL CULTURII · Arh. Petru MORTU SPECIALIST Nr. 353S